Kurikulárna reforma

Novinky zo školstva

Zistite, ako sa deti **učia po novom**

UROBTE SI MINI KVÍZ A OTESTUJTE SVOJE ZNALOSTI

OTÁZKY A ODPOVEDE RODIČOV

ČO PRINÁŠA NOVÝ VZDELÁVACÍ SYSTÉM

ROZHOVOR S MINISTROM ŠKOLSTVA

PEXESO PRE DETI

PRÍĎTE SA SPÝTAŤ, AKO SA DETI UČIA PO NOVOM

11. 8. Trnava
14:00 – 20:00
Trojičné námestie

13. 8. Nitra
14:00 – 20:00
Svätoplukovo námestie

18. 8. Trenčín
14:00 – 20:00
Štúrovo námestie

20. 8. Žilina
14:00 – 20:00
Námestie A. Hlinku

24. 8. Prešov
14:00 – 20:00
Námestie mieru

26. 8. Košice
14:00 – 20:00
Hlavná ulica

29. 8. Banská Bystrica
10:00– 17:00
Park pri Pamätníku SNP

30. 8. Bratislava
10:00 – 17:00
Bratislavský hrad, Baroková záhrada

MY SME SA UŽ SPÝTALI

„Kurikulárna reforma je najväčšou systémovou zmenou základného vzdelávania za viac ako 50 rokov. Je odpoveďou na dlhodobo slabnúce výsledky slovenských žiakov a na meniace sa požiadavky spoločnosti a trhu práce. Reforma neznižuje nároky na žiakov – mení spôsob učenia tak, aby deti vedeli získané vedomosti používať v praxi, kriticky myslieť, riešiť problémy a spolupracovať.“

Tomáš Drucker, minister školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR

„Deti sa nebudú učiť menej. Budú sa učiť inak – tak, aby vedeli svoje vedomosti využiť v reálnom živote. Nestačí vedieť správnu odpoveď. Chceme, aby deti vedeli premýšľať, hľadať súvislosti a riešiť problémy.“

Martin Kríž, generálny riaditeľ Inštitútu kurikula a inovácií vo vzdelávaní

„Zmena v školstve sa nezačína na papieri, ale v triede. Učitelia na túto zmenu nie sú sami. Majú k dispozícii metodickú aj odbornú podporu, ktorú sme v posledných rokoch systematicky budovali. Veríme, že každý krok smerom k modernejšiemu vzdelávaniu má zmysel.“

Romana Kanovská, generálna riaditeľka Národného inštitútu vzdelávania a mládeže

„Odporúčame školám, aby nerobili všetko naraz, aby sa neponáhľali so zmenami. Je dôležité, aby si premysleli, aké zmeny chcú zavádzať a čo je pre nich dôležité. Aj preto sme vytvorili dokument Kroky k zmenám v našej škole, ktorý je dostupný na portáli Učíme. Po jeho vyplnení škola dostane celkový obraz svojej školy s ohľadom na pripravenosť na kurikulárne zmeny aj s odporúčaniami a zdrojmi na inšpiráciu a na zlepšenie aktuálneho stavu.“

Petra Fridrichová, riaditeľka odboru podpory formálneho vzdelávania Národného inštitútu vzdelávania a mládeže

„Hodnotenie nie je len o známkach. Jeho úlohou je ukázať, v čom sa môže žiak napríklad ešte zlepšovať. Slovné hodnotenie však nie je povinnosť. Je to možnosť, ktorú si školy môžu zvoliť, ideálne na prvom stupni základnej školy, pokojne aj v kombinácii so zaužívanou klasifikáciou.“

Denisa Skalošová, oddelenie manažmentu kurikulárnych zmien Národného inštitútu vzdelávania a mládeže

„Kurikulárna reforma priniesla okrem iného aj zmeny v organizačnej štruktúre školy. Za veľký prínos považujem vytvorenie pozícií stredného manažmentu – supervízorov, ktoré sú pre väčšie školy významnou podporou pri zavádzaní zmien. Patríme medzi prvé školy zapojené do kurikulárnej reformy, čo znamená, že sa všetci zamestnanci od začiatku spoločne vzdelávali a aktívne podieľali na jej zavádzaní. Práve tento proces naštartoval intenzívnu spoluprácu pri tvorbe a realizácii zmien. Som presvedčená, že spolupráca, ktorá pretrváva dodnes, sa pozitívne premieta do kvality vzdelávania našich žiakov aj do klímy školy.“

Paulína Krivosudská, riaditeľka školy ZŠ Jana Amosa Komenského, Sereď

„Kurikulárna reforma nám dala príležitosť zastaviť sa a premýšľať nad tým, prečo a ako učíme. Ukázala nám, že skutočná zmena sa nezačína v dokumentoch, ale v ľuďoch. Nepriniesla len nové dokumenty, ale najmä zmenu v premýšľaní – väčší dôraz na zmysluplné učenie, spoluprácu učiteľov a potreby každého dieťaťa. Verím, že práve takto môžeme spoločne budovať školu, ktorá pomáha každému dieťaťu objavovať jeho jedinečnosť, rozvíjať jeho silné stránky a pripraviť sa na život.“

Marcela Jahnová, riaditeľka, Piaristická spojená škola sv. Jozefa Kalazanského, Nitra

„Overovanie zavádzania nového kurikula vnímam ako zmenu, ktorá je nevyhnutná a ktorá nás – celú školskú komunitu učiteľov, žiakov a rodičov – posúva dopredu. Prostredníctvom reformy dostávajú nástroj stať sa školami súčasnej doby pre dnešné deti.“

Lucia Smiková, riaditeľka, Základná škola Františka Hrušovského, Kláštor pod Znievom

NOVÝ ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM

Nový štátny vzdelávací program pre základné vzdelávanie bol schválený 31. 3. 2023. Podľa neho už postupne učí takmer polovica základných škôl na Slovensku. Vyučovanie sa vždy začína od prvého ročníka. Od školského roka 2026/2027 začnú po novom učiť všetky základné školy, rovnako od prvého ročníka.

Čo je štátny vzdelávací program?

Dokument, ktorý určuje, čo má žiak vedieť na konci vzdelávacieho cyklu.

Je to niečo ako zadanie zo strany štátu pre všetky školy na Slovensku. Z neho si každá škola vytvára svoj vlastný školský vzdelávací program, teda akýsi „základný plán“, čo a ako sa budú deti učiť v jednotlivých ročníkoch. Tento plán je prispôsobený podmienkam školy, žiakom a učiteľom.

Čo obsahuje štátny vzdelávací program?

- Vzdelávacie oblasti (napríklad Jazyk a komunikácia, Matematika, Človek a príroda, Umenie a kultúra, Zdravie a pohyb).
- Vzdelávacie štandardy – teda čo má dieťa na konci obdobia vedieť, rozumieť a vedieť použiť v praxi.
- Rámcové učebné plány – koľko hodín sa venuje jednotlivým vzdelávacím oblastiam v každom cykle.
- Zásady inkluzívneho vzdelávania – ako má škola a učiteľ zohľadňovať potreby detí.
- Profil absolventa – aké zručnosti a schopnosti má mať žiak po ukončení základnej školy.

ŠKOLY V POSTUPNOM ZAVÁDZANÍ NOVÉHO ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

V školskom roku 2023/2024 sa podľa nového štátneho vzdelávacieho programu učili prváci a prváčky v 39 školách. Od septembra 2024 sa kurikulárna reforma rozšírila o takmer 500 škôl po celom Slovensku. Záujem škôl o kurikulárnu reformu však pokračuje – v septembri 2025 sa do zavádzania kurikulárnych zmien pridalo viac ako 400 škôl. Od školského roka 2026/2027 bude nový štátny vzdelávací program zavedený vo všetkých základných školách, počnúc prvým ročníkom.

Zdroj: https://www.vzdelavanie21.sk

Vedeli ste, že...

- už 944 základných škôl učí podľa nového kurikula?
- viac ako 15 000 učiteľov už absolvovalo vzdelávanie k reforme?
- školy sa môžu učiť po novom, ale každá si môže zvoliť vlastnú cestu, ako dosiahne rovnaké ciele?

SLOVNÍČEK POJMOV

Vzdelávací cyklus

Dlhšie obdobie učenia (napríklad prvé tri roky školy), počas ktorého majú učitelia väčší priestor prispôsobiť tempo potrebám detí. Cieľ zostáva rovnaký, cesta k nemu môže byť flexibilnejšia.

Formatívne hodnotenie

Spätná väzba, ktorá dieťaťu pomáha pochopiť, čo sa mu darí a na čom ešte môže popracovať. Nejde len o známku, ale o podporu pri učení.

Metakognícia

Jednoducho povedané – premýšľanie o vlastnom učení. Dieťa sa učí uvedomiť si, čo mu pri učení funguje, kde robí chyby a ako sa môže zlepšiť.

Medzipredmetové učenie

Prepájanie viacerých predmetov pri jednej téme alebo projekte. Napríklad pri skúmaní rieky žiaci využívajú geografiu, biológiu, matematiku aj slovenčinu.

Kritické myslenie

Schopnosť klásť otázky, overovať informácie, rozlišovať fakty od názorov a tvoriť si vlastnú mienku na základe overených informácií a nadobudnutých vedomostí.

Gramotnosť

Nie je to len čítanie a písanie. Znamená vedieť použiť vedomosti v bežnom živote – napríklad rozumieť textu, pracovať s číslami, orientovať sa v informáciách či bezpečne používať technológie.

Kompetencie

Súhrn vedomostí, zručností a postojov, ktoré človek využíva v škole aj v bežnom živote.

Prierezové gramotnosti

Témy a zručnosti, ktoré sa rozvíjajú vo viacerých predmetoch – napríklad digitálna, finančná, občianska či mediálna gramotnosť.

K mnohým dôležitým témam, ktoré prinášajú kurikulárne zmeny, si môžete vypočuť **podcast Vzdelávanie 21**. S odborníkmi na vzdelávanie či priamo s riaditeľmi a učiteľmi vzniklo niekoľko pútavých rozhovorov.

TOMÁŠ DRUCKER:

CHCEME, ABY ŠKOLA PRIPRAVILA DETI NA ŽIVOT, NIELEN NA TESTY

Mnohí rodičia majú pocit, že od septembra čaká školy veľký experiment. Je to naozaj tak?

To je asi najväčší mýtus, ktorý dnes o reforme počúvam.

Reforma sa nezavádza zo dňa na deň. Nový štátny vzdelávací program bol schválený už v roku 2023 a školy sa zapájajú postupne. Začínali sme s 39 školami. O rok neskôr sa dobrovoľne pridalo takmer 500 ďalších a dnes podľa nového kurikula učí už takmer polovica základných škôl na Slovensku. Od školského roka 2026/2027 sa pridajú všetky školy, vždy začínajúc prvým ročníkom.

Reforma teda nie je experiment. Je to niekoľko rokov pripravovaná zmena, ktorú školy už dnes úspešne realizujú.

Prečo ste sa rozhodli zavádzať reformu postupne?

Pretože pri takej veľkej zmene nechceme nič unáhliť.

Školy dostali možnosť zapojiť sa dobrovoľne, pripraviť sa, získať skúsenosti a navzájom si odovzdávať dobrú prax. Veľmi si vážim všetky školy, ktoré sa rozhodli ísť do zmien ako prvé. Dnes sú práve ich skúsenosti tým najlepším dôkazom, že reforma funguje aj v každodennom živote školy.

Ako si má rodič predstaviť učenie po novom?

Deti budú viac diskutovať, objavovať, experimentovať, riešiť úlohy spoločne a prepájať to, čo sa učia, s reálnym životom. Žiak nebude len prijímať informácie. Bude sa učiť premýšľať, pýtať sa a hľadať riešenia, nebude len sedieť v lavici a počúvať učiteľa.

Znamená to, že sa deti budú hrať namiesto učenia?

Na prvý pohľad to môže tak vyzerať, ale nie je to tak.

Moderné vyučovanie využíva projekty, experimenty či edukačné hry preto, že dnes už vieme, ako sa deti učia efektívnejšie. Najviac si zapamätajú to, čo samy objavia, vyskúšajú alebo zažijú.

Nejde o hranie sa namiesto učenia. Ide o efektívnejšie učenie.

Čo teda môže rodič očakávať?

Dúfam, že povie:
„Moje dieťa sa teší do školy, je zvedavé a rozpráva mi, čo dnes objavilo.“

To je podľa mňa najlepší dôkaz, že učenie dáva zmysel. Chceme, aby deti nechodili do školy len preto, aby si zapamätali učivo na písomku, ale aby rozumeli svetu okolo seba.

Budú sa deti učiť menej?

Nie.

Naším cieľom nie je znižovať nároky.

Deti sa budú naďalej učiť matematiku, slovenský jazyk, prírodné vedy či dejepis. Rozdiel je v tom, že budú viac premýšľať nad súvislosťami a nad tým, ako svoje vedomosti využijú v bežnom živote.

Veľa rodičov sa pýta, či budú deti ešte dostávať známky.

Áno, známky zostávajú.

Zároveň však čoraz viac škôl využíva aj iné formy hodnotenia. To môže deti motivovať a rodičom oveľa presnejšie ukáže, čo dieťa zvláda, v čom napreduje a ako ho môžu doma podporiť.

Znamená to, že každá škola bude učiť inak?

Všetky školy sa riadia rovnakým štátnym vzdelávacím programom, ktorý určuje, čo sa majú deti naučiť.

Školy však dostávajú väčší priestor prispôsobiť spôsob vyučovania svojim žiakom. Každá trieda je iná a každé dieťa sa učí trochu iným tempom. Dobrý učiteľ preto potrebuje mať možnosť reagovať na potreby svojich žiakov.

Čo by ste poradili rodičom prvákov?

Predovšetkým sa s dieťaťom rozprávajte. Pýtajte sa, čo nové objavilo, čo ho najviac bavilo alebo komu pomohlo. Takéto otázky podporujú zvedavosť, budujú vzťah k učeniu a ukazujú dieťaťu, že dôležité nie sú len výsledky, ale aj samotný proces učenia. Zároveň je dôležitá otvorená komunikácia a vzájomná dôvera medzi rodičmi a školou.

Prečo organizujete podujatia pre verejnosť ku kurikulárnej reforme?

Pretože vieme, že každá veľká zmena prináša otázky.

O reforme nechceme rodičom rozprávať. Chceme im ju ukázať. Preto prichádzame do všetkých krajských miest spolu s učiteľmi a školami, ktoré už dnes dokazujú, že nové kurikulum funguje.

Keby ste mali rodičom jednou vetou povedať, čo ich dieťa vďaka reforme získa navyše, čo by to bolo?

„Chceme, aby sa naše deti vedeli v dnešnom svete správne rozhodovať.“

Svet sa mení rýchlejšie ako kedykoľvek predtým. Mnohé povolania, ktoré budú dnešné deti raz vykonávať, ešte ani neexistujú. Nestačí im preto odovzdať len vedomosti. Potrebujú sa naučiť premýšľať, spolupracovať, riešiť problémy, zodpovedne využívať technológie a nebáť sa učiť sa nové veci počas celého života.

Verím, že práve takú školu dnes spoločne budujeme.

Kurikulárna reforma

PLÁNY REALIZÁCIE ZMIEN

ALEBO AKO TO BOLO A ČO NÁS EŠTE ČAKÁ?

Q3 2022

Spustenie webovej stránky vzdelavanie21.sk

Stránka obsahuje všetky aktuálne informácie, ktoré sa týkajú zavádzaných zmien na školách.

Vznik prvých 16 regionálnych centier podpory učiteľov (RCPU)

Regionálne centrá podpory učiteľov (RCPU) vznikli s cieľom podporiť zvyšovanie kvality vzdelávania v základných školách na úrovni regiónov. Pracujú v nich výborní učitelia z regiónu, ktorí sieťujú a podporujú svojich kolegov.

Q2 2023

Zverejnenie štátneho vzdelávacieho programu (povinné učivo)

Zverejnenie nového učiva, ktoré pre základné školy vo všetkých oblastiach vzdelávania definuje štát. Deti sa majú učiť tak, aby vedeli vedomosti vlastnou aktivitou nadobudnúť a použiť na riešenie problémových úloh a vytvorenie si vlastného názoru. Majú spoznať svoje silné a slabé stránky, v akom povolaní môžu byť úspešní a ako byť v živote šťastní.

Vznik odborných implementačných tímov pre prvé školy

Národný inštitút vzdelávania a mládeže (NIVaM) v súčinnosti s regionálnymi centrami podpory učiteľov (RCPU) tvorí implementačné tímy z odborníkov, ktoré pomôžu prvej skupine škôl s implementáciou zmien na školách.

Q3 2023

Vznik ďalších 16 Regionálnych centier podpory učiteľov (RCPU)

V regiónoch vznikajú ďalšie centrá podpory učiteľov.

Prvých 39 škôl začína zavádzať zmeny

V týchto školách začínajú učiť po novom. Od prvého ročníka používajú nový štátny vzdelávací program (ŠVP). Nové metódy výučby, viac motivácie a podpory možno očakávať aj vo vyšších ročníkoch.

Q3 2023

Začiatok podpory škôl v zavádzaní zmien

Učiteľov z prvých škôl, ktoré zavádzajú zmeny, vzdelávajú lektori Národného inštitútu vzdelávania a mládeže a pri realizácii zmien v praxi im pomáhajú mentori z regionálnych centier podpory učiteľov (RCPU).

Q3 2024

Vznik posledných 8 Regionálnych centier podpory učiteľov (RCPU)

V regiónoch vznikajú posledné centrá podpory učiteľov. Spolu je ich 40.

Ďalšie školy začnú zavádzať nový štátny vzdelávací program (ŠVP) v školskom roku 2024/25

V septembri 2024 sa do postupného zavádzania nového štátneho vzdelávacieho programu dobrovoľne pridalo viac ako 500 škôl, výrazne tak prevýšili pôvodný odhadovaný počet nových škôl (100 – 200). Od prvého ročníka používajú nový štátny vzdelávací program (ŠVP). Nové metódy výučby, viac motivácie a podpory možno očakávať aj vo vyšších ročníkoch.

Q4 2024

Začiatok podpory druhej skupiny škôl v zavádzaní zmien

Národný inštitút vzdelávania a mládeže (NIVaM) a Regionálne centrá podpory učiteľov (RCPU) realizujú podporné vzdelávania a mentoring pre školy, ktoré začali používať nový štátny vzdelávací program od školského roka 2024/2025.

Q3 2025

Ďalšie školy začnú zavádzať nový štátny vzdelávací program (ŠVP) v školskom roku 2025/26

Aj v septembri 2025 sa do postupného zavádzania prihlásilo viac škôl, ako bol odhadovaný počet. Z pôvodného predpokladu 30 % tak od minulého školského roka implementuje nový štátny vzdelávací program takmer 1000 škôl. Od prvého ročníka používajú nový štátny vzdelávací program (ŠVP). Nové metódy výučby, viac motivácie a podpory možno očakávať aj vo vyšších ročníkoch.

Q2 2026

Prvé nové učebnice

Vydavateľstvá publikujú prvé nové učebnice v súlade s novým štátnym vzdelávacím programom (ŠVP). Ide o učebnice pre prvé tri ročníky základných škôl. Pre vyššie ročníky začnú vznikať učebnice pravdepodobne až od roku 2029. Do roku 2026 využívajú školy existujúce a nové dočasné učebnice určené pre prechodné obdobie.

Q3 2026

Všetky školy zavádzajú nový štátny vzdelávací program (ŠVP)

Všetky základné školy od školského roka 2026/27 povinne učia podľa nového štátneho vzdelávacieho programu a zavádzajú ďalšie zmeny.

Základné informácie o novom spôsobe testovania žiakov na základných školách

Informácie o význame, cieľoch, forme a výstupoch z nového spôsobu testovania žiakov, ktoré bude zamerané viac na overovanie, ako žiak dokáže používať vedomosti, s cieľom nájsť slabé a silné stránky výkonu žiaka.

Q2 2033

Prvých 40 škôl má absolventov základnej školy, v ktorej sa implementovali zmeny

Prvé školy odovzdávajú vysvedčenia deviatakom, ktorí ukončili základnú školu. Vzdelávali sa tak, aby vedeli vedomosti vlastnou aktivitou nadobudnúť a použiť na riešenie problémových úloh a vytvorenie si vlastného názoru. Vedia, aké sú ich silné a slabé stránky a v akom povolaní môžu byť úspešní, a ako byť v živote šťastní.

Q2 2035

Ukončenie implementačnej fázy

Všetky základné školy majú prvých absolventov, ktorí sa vzdelávali podľa nového obsahu vzdelávania.

Kurikulárna reforma

ČO PRINÁŠAJÚ ZMENY?

Školám

Predovšetkým možnosť prispôsobiť vzdelávanie reálnym potrebám a možnostiam školy vo vzťahu ku konkrétnym žiakom. Ide vlastne o väčšiu autonómiu škôl pri určovaní obsahu vzdelávania, foriem a metód práce. Školy si znova pripravia aj vlastné vzdelávacie programy – tak, aby naozaj vystihovali podstatu fungovania školy a nezostali len formálnym dokumentom.

Učiteľom

Učitelia si budú môcť určiť tempo výučby podľa potenciálu svojich žiakov. Vďaka menej podrobnému vymedzeniu učiva sa otvorí priestor na pružnejšiu organizáciu vyučovania (napríklad blokové vyučovanie) a na rôzne metódy – aktívne učenie, experimentovanie, objavovanie, diskusie. Reforma prináša väčší súlad medzi predmetmi – učitelia prírodovedných predmetov sa tak budú môcť spoľahnúť, že žiaci už na matematike zvládli operácie, ktoré využijú napríklad na fyzike.

Žiakom

Nové kurikulum pomáha deťom rozumieť zmyslu vzdelania – aby nemali pocit, že sa učia zbytočné veci, ktorým nerozumejú. Obsah vzdelávania lepšie zohľadní ich schopnosti a tempo, pripraví ich na ďalšie štúdium a na budúci osobný aj pracovný život. Deti si osvoja nielen vedomosti, ale aj stratégie, ako sa efektívne učiť.

Vďaka prepojeniu učiva s reálnym životom a dôrazu na zručnosti namiesto memorovania budú žiaci lepšie rozumieť, prečo sa učia, čo zvýši ich motiváciu. Väčší dôraz na ich jedinečnosť, tempo a záujmy podporí aj ich vnútornú motiváciu a pocit spokojnosti v škole. Súčasťou učiva sú aj témy zamerané na duševné zdravie a pohodu detí.

Rodičom

Kurikulárna reforma kladie dôraz na schopnosť detí vedomosti skutočne pochopiť a použiť v praxi, vedieť samostatne myslieť, riešiť problémy a vedieť rozumne konať aj v nových situáciách. Pre dôstojný život a pracovný úspech v 21. storočí sú nevyhnutné aj mäkké zručnosti, ako sú spoľahlivosť, zodpovednosť, empatia a predovšetkým schopnosť učiť sa počas celého života. Súčasťou moderného vzdelávania je aj bezpečná práca s modernými technológiami, projektové vyučovanie a tímová spolupráca, ktoré deti naučia hľadať vlastné riešenia a kriticky hodnotiť svoje nápady. Vďaka rozšírenému systému podporných opatrení sa pomoc dostane k väčšiemu okruhu detí a lepšie prepojenie predmetov im umožní vnímať súvislosti medzi rôznymi oblasťami poznania tak, ako to poznáme aj z bežného života. Cieľom všetkých týchto zmien je pripraviť deti na dôstojný život a úspešné uplatnenie v budúcnosti, aj v povolaniach, ktoré dnes ešte ani neexistujú.

Vedeli ste, že...

- od septembra sa nový štátny vzdelávací program začne zavádzať na všetkých základných školách?

PRE RODIČOV O ZMENÁCH V ZÁKLADNOM VZDELÁVANÍ

V spoločnosti sa udiali dôležité zmeny, zmenil sa svet a s ním aj to, čo deti pri vzdelávaní potrebujú. Potrebujeme sa zamerať na budovanie zručností, aby nové generácie dokázali dôstojne žiť v 21. storočí. Pri narastajúcom množstve informácií je dôležité mať pevné hodnoty, aby sme sa vedeli správať zodpovedne k sebe aj k okoliu a vedeli sa samostatne rozhodovať.

Prečo sú zmeny potrebné?

Základ, ktorý má škola dať deťom do života, je dnes iný, ako bol pred dvadsiatimi či desiatimi rokmi. Napríklad informácie, ktoré boli kedysi dostupné len v knihách a v knižniciach, dnes bežne nájdeme v mobile. Digitalizácia zmenila naše služby aj to, ako komunikujeme či nakupujeme. Mnoho ľudí dnes pracuje v povolaniach, ktoré pred pár rokmi ešte neexistovali.

Tento vývoj bude pokračovať, pravdepodobne ešte rýchlejšie. Je našou úlohou pripraviť deti na svet, o ktorom dnes ešte nevieme, ako presne bude vyzerať. Preto zdôrazňujeme, že je dôležité naučiť sa samostatne myslieť a zodpovedne konať na základe hodnôt, vedomostí a dát.

ČÍM ŽIJÚ SÚČASNÉ DETI?

Nové vzdelávacie metódy musia počítať napríklad s kratšou pozornosťou žiakov a s tým, ako mladí ľudia dnes komunikujú a čím žijú, aby sa vedeli efektívne vzdelávať. Aj tieto generačné zmeny sú jedným z dôvodov, prečo potrebujeme upraviť spôsob vyučovania tak, aby sa deti naučili, ako sa učiť. Vo svete 21. storočia bude kľúčové vedieť si priebežne dopĺňať vedomosti a zručnosti. Mnohí dospelí to už dnes poznajú z práce – zamestnávateľ zavedie nový systém a o pár rokov ho zas nahradí iný, na ktorý si treba znova zvyknúť.

NAŠA ŠKOLA UČÍ PO NOVOM

Nástup dieťaťa do prvého ročníka je veľký krok – nielen pre dieťa, ale aj pre vás. Ak vaše dieťa nastupuje do školy, ktorá učí „po novom“, možno máte veľa otázok a chcete vedieť, prečo sú zmeny potrebné.

Keď sa povie škola, väčšine z nás sa vybaví krieda, tabuľa, písanka a budova, do ktorej sme sami chodili. Aj my ľudia sa však meníme a s nami aj svet – a preto sa mení aj škola. Dnešná škola už nie je len miestom, kde sa memorujú fakty. Jednou z týchto zmien je kurikulárna reforma. Kurikulum je jednoducho všetko, čo sa v škole učí – všetky vedomosti a zručnosti, ktoré dieťa v škole získa. Popri obsahu vzdelávania chceme meniť aj pravidlá a zvyky, ktoré sa v škole dodržiavajú. Tomu hovoríme zmena kultúry školy.

Čo znamená „škola po novom“?

Vaše dieťa nastupuje do školy, ktorá sa riadi novým štátnym vzdelávacím programom. To v škole znamená, že:

- sa kladie dôraz na pochopenie, zmysluplné učenie a spoluprácu,
- sa deti učia myslieť, nielen opakovať naučené naspamäť,
- sú deti vedené k tomu, aby z chýb, ktoré pri učení prirodzene robia, necítili stres, ale sa z nich poučili.

Čo prináša kurikulárna reforma

Zmeny, ktoré pripravilo ministerstvo školstva, dávajú školám a učiteľom viac možností, ako lepšie pripraviť vyučovanie pre svojich žiakov.

Moderné vyučovacie metódy vychádzajú z najnovších poznatkov o tom, ako funguje ľudský mozog a ako sa deti učia najlepšie. Vieme, že si najviac zapamätajú to, čo samy zažijú, vyskúšajú a objavia – nie to, čo si len vypočujú.

Preto sa do výučby dostávajú aj edukačné hry, projekty, diskusie, výskumy či skupinová práca, ktoré súvisia s bežným životom. Nejde o „hranie sa“ namiesto učenia – ide o zručnosti pre každodenný život: prácu s jednoduchými technológiami, starostlivosť o prírodu, základy finančnej gramotnosti či spoluprácu.

Cez projekty a praktické aktivity deti skúmajú, objavujú, tvoria a spolupracujú. To, čo dieťa vníma ako zábavu, je často najúčinnejšou formou učenia. Preto bude v škole viac zážitkového učenia – objavy, experimenty a projekty, vďaka ktorým si deti nové informácie lepšie zapamätajú. Dôležité je, aby dieťa nielen prijímalo informácie, ale učilo sa, ako ich použiť v každodennom živote.

Každé dieťa má právo na kvalitné vzdelávanie. Žiakom so zdravotným znevýhodnením aj nadaným žiakom sa postupne vytvárajú podmienky, ktoré zohľadňujú ich potreby, aby mali rovnaký prístup k vzdelaniu.

Deti sa nebudú učiť menej. Naším cieľom je učenie skvalitniť a prehĺbiť, aby vedeli informácie a poznanie, ktoré nadobudnú, dať do súvislostí a tvorivo ich využiť.

Čo školy už dnes bežne robia

Čoraz viac škôl na prvom stupni nehodnotí známkami – namiesto toho žiakov hodnotia slovne. Slovné hodnotenie presnejšie opíše silné stránky dieťaťa a ukáže, ako a v čom sa môže zlepšiť. Ako rodič tak získate bohatší obraz o tom, ako sa dieťaťu darí, a ako ho môžete doma podporiť.

Niektoré postupy, s ktorými sa môžete stretnúť, ani nesúvisia priamo s aktuálnymi zmenami. Napríklad viaceré školy dnes učia iné písmo, než akým ste sa učili písať vy – nespojité písmo Comenia Script.

Mnohé školy počas roka organizujú projektové dni alebo spájajú vyučovacie hodiny do blokov. Môžete sa stretnúť aj s tým, že lavice sú v triede usporiadané do ostrovčekov alebo do kruhu, namiesto klasických radov smerom k tabuli.

Učitelia môžu na vyučovanie využívať aj rôzne ďalšie moderné pedagogické postupy a inovácie, ktoré ešte pred pár rokmi v našich školách neboli bežné.

Ako môžete doma podporiť dieťa

Škola a učenie sa opäť stali súčasťou vášho života. Učiteľky a učitelia vám priblížia, ako škola zavádza zmeny a akým spôsobom učí. Premýšľajte nad ich odporúčaniami a dôverujte im – sú to odborníci na vzdelávanie, ktorých cieľom je pomôcť vášmu dieťaťu vyrásť na múdreho a dobrého človeka.

Pýtajte sa otvorené otázky: „Čo ťa dnes v škole najviac bavilo?“, „Čo si sa dnes naučil?“ – namiesto „Akú si dostal známku?“. Zaujímajte sa aj o to, ako dieťa deň prežívalo: „Vedľa koho si dnes sedel/-a pri obede?“, „Komu si dnes v škole pomohol/-la?“.

Čítajte spolu 10 – 15 minút denne. Pomáhajú aj krátke príbehy. Dieťa si tak zvykne, že čítanie je prirodzené. Najlepším príkladom pre neho je, ak čítate aj vy.

Hrajte sa jednoduché hry zo života, napríklad „na obchod” – dieťa si tak precvičí bežné situácie, počítanie aj komunikáciu.

Svoje dieťa poznáte najlepšie – neporovnávajte ho s inými. Každé dieťa rastie a dozrieva iným tempom, ale všetky napredujú. Podporte ho v jeho vlastnom raste a spoznávaní sveta.

Zapojte sa do života školy. Učiteľky a učitelia majú záujem s vami spolupracovať – spoločne tak vytvárate prostredie, v ktorom sa dieťa cíti bezpečne a môže rásť.

BENEFITY PRE RODIČOV

Budúcnosť

Mäkké zručnosti, pevný charakter a schopnosť premýšľať o vlastnom učení (metakognícia) sú dnes základom pre úspech v živote aj na trhu práce. Cieľom zmien je, aby škola dala každému dieťaťu možnosť tieto zručnosti rozvíjať.

Rozvoj potenciálu

Do školy s úsmevom a radosťou. Deti si najlepšie zapamätajú to, čo zažijú – objavy, experimenty a vlastná skúsenosť sú súčasťou toho, ako reforma rozvíja potenciál každého dieťaťa.

Aktívna škola

Aj šport a zdravá výživa patria do školy. Deti dostanú viac priestoru na aktívne trávenie času počas školy a zásady zdravej životosprávy sa stanú súčasťou učiva vo viacerých predmetoch.

Prístup

Moderné vzdelávacie štandardy naučia deti premýšľať a konať na základe toho, čo sa naučili. Zníži sa množstvo učiva v prospech jeho kvality.

Digitalizácia

Vaše dieťa sa naučí používať digitálne technológie správne a zodpovedne. Počítač a tablet nemusia znamenať dlhý čas pred obrazovkou – naopak, učíme deti mať technológie pod kontrolou a používať ich ako užitočný nástroj, nie ako zábavu bez hraníc.

Digitálne zručnosti sú dnes nevyhnutnou výbavou pre úspech v škole aj na budúcom trhu práce, a je správne, keď ich deti získajú práve v škole. Chceme, aby v budúcnosti deti ovládali technológie, a nie naopak.

Digitálna technika navyše pomáha aj deťom so špeciálnymi potrebami, napríklad s dyslexiou alebo inými poruchami učenia.

Prevencia

Škola pripraví deti aj na nástrahy virtuálneho sveta – naučí ich bezpečne a zodpovedne sa v ňom pohybovať. Zmena tiež smeruje k väčšej sebadôvere detí, čo pomáha aj pri prevencii šikany.

Q & A

Martina Kríža,

spoluautora kurikulárnej reformy

Čo je to kurikulum základného vzdelávania?

Kurikulum je jednoducho všetko, čo sa v škole učí, ako sa to učí, a aj to, aká je v škole atmosféra a kultúra. Sú to ciele, ktoré si pre vzdelávanie stanovujeme, všetky vedomosti a zručnosti, ktoré dieťa v škole získa. Patria sem aj učebné metódy, spôsob hodnotenia, a menej viditeľne aj pravidlá a zvyky, ktoré sa v škole dodržiavajú.

Aký je cieľ vzdelávania na základnej škole? Čo sa moje dieťa naučí za deväť rokov?

Cieľom zmien vo vzdelávaní je, aby mal každý žiak bez rozdielu možnosť:

- naučiť sa samostatne myslieť a zodpovedne konať na základe hodnôt, vedomostí a dát,
- stať sa dobrým človekom, ktorý má prehľad vo všetkých vzdelávacích oblastiach a rovnomerne rozvíja myseľ, telo, city, vzťahy aj vnútorný svet,
- porozumieť svetu a svojmu miestu v ňom – lokálne aj globálne,
- získať a neskôr nestratiť vnútornú motiváciu učiť sa,
- osvojiť si zručnosti pre dôstojný život, prácu a celoživotné vzdelávanie,
- rozvinúť dobrý charakter a pevné hodnoty.

Zhorší sa kvalita vedomostí, keď sa zlúčia viaceré predmety do jedného?

Naopak. Spojenie predmetov pomáha deťom vidieť súvislosti medzi oblasťami – napríklad ako spolu súvisia fyzika, chémia a biológia v reálnom svete. Deti sa tak učia myslieť kriticky a riešiť problémy, ktoré si vyžadujú pohľad z viacerých strán. Nový vzdelávací program však nevyžaduje väčšiu mieru spájania predmetov, ako je bežná dnes – len otvára túto možnosť školám, ktoré v tom vidia príležitosť a majú na to pripravených ľudí. Štát im pri tom pomôže, najmä vzdelávaním učiteľov.

Vedeli ste, že...

- nový spôsob učenia vznikal aj podľa skúseností krajín ako Fínsko, Estónsko či Škótsko?
- školy dostávajú pri zavádzaní a príprave na kurikulárne zmeny adresnú podporu prostredníctvom mentorov z RCPU či učiteľov profesijného rozvoja z krajských pracovísk NIVaM priamo v teréne? K dispozícii majú aj metodické materiály, webináre, online kurzy a mnohé praktické pomôcky na portáli Učíme.

Budú sa musieť doma rodičia viac učiť so svojím dieťaťom?

To závisí od viacerých vecí – od prístupu učiteľov na konkrétnej škole, od potrieb vášho dieťaťa aj od vašich vlastných očakávaní. Pomôže vám, ak budete využívať dostupné vzdelávacie zdroje, komunikovať so školou a triednym učiteľom a podporovať samostatnosť dieťaťa.

Očakávame, že vzhľadom na presun dôrazu z memorovania na rozvoj zručností bude väčšina učenia prebiehať priamo v škole. Nová situácia pre rodičov môže byť aj to, že už nepôjde len o naučenie sa konkrétnych informácií – teda nebude vždy jasné, „ktoré strany z učebnice" si má dieťa doučiť doma. Niektoré zručnosti, napríklad tímovú prácu, sa dieťa doma jednoducho nenaučí – tie si musí precvičiť v kolektíve spolužiakov.

Budú vedieť rodičia dieťaťu pomôcť s novým učivom?

Je úplne prirodzené mať obavy, či dokážete pomôcť dieťaťu s novým učivom. Tu je niekoľko spôsobov, ako túto situáciu zvládnuť:

1. **Komunikujte s učiteľmi** – pravidelne sa s nimi rozprávajte. Poradia vám, ako môžete dieťaťu pomôcť doma, a môžete im tiež povedať, že potrebujete pomôcť s doučovaním.
2. **Choďte na školské stretnutia a workshopy** – veľa škôl organizuje stretnutia pre rodičov, kde vysvetľujú nové metódy a učivo.
3. **Využite dostupné zdroje** – online vzdelávacie weby, videá a aplikácie sú často navrhnuté tak, aby im rozumeli aj rodičia. Pozrite si napríklad centrálne úložisko digitálneho vzdelávacieho obsahu Viki (iedu.sk), alebo portál Učíme (ucime.vzdelavanie21.sk).
4. **Podporujte samostatnosť dieťaťa** – naučte ho, ako si bezpečne hľadať informácie, organizovať si čas a efektívne sa učiť. Inšpirovať sa môžete aj podcastom Nahlas o deťoch od Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie (VÚDPaP, vudpap.sk).
5. **Spolupracujte s inými rodičmi** – vymieňajte si tipy a skúsenosti, ako zvládať nové učivo.
6. **Buďte pozitívnym vzorom** – ukážte dieťaťu, že učenie je celoživotný proces a robiť chyby je normálne. Ak sa aj vy niečo nové učíte, podeľte sa o to s ním.
7. **Podporujte emocionálnu pohodu dieťaťa** – pomôžte mu zvládať stres spojený s učením a vytvorte doma bezpečné prostredie.
8. Niektoré veci, ktoré dieťa zažije v škole, sa doma nedajú nahradiť – napríklad bádanie a objavovanie v kolektíve. To je v poriadku. **Nechajte dieťa skúmať svet aj doma**, aj keď hneď nepríde s hotovou odpoveďou – dôležité je, že si kladie správne otázky. Vašou úlohou je byť mu sprievodcom a podporovať jeho zvedavosť.

Pamätajte: podporovať vzdelávanie dieťaťa neznamená, že musíte vedieť všetko. Vaša podpora, povzbudenie a ochota hľadať zdroje výrazne prispejú k jeho úspechu v škole.

Vedeli ste, že...

- súčasťou nového kurikula je aj rozvoj sociálnej, emocionálnej, digitálnej, finančnej, mediálnej či AI gramotnosti?

Kurikulárna reforma

Keď sa prestane známkovať, budú mať deti motiváciu sa učiť?

Obavy, že bez tradičných známok deti stratia motiváciu, sú pochopiteľné. Moderné pedagogické prístupy však ukazujú, že deti sa dajú motivovať aj inak.

Zmeny otvárajú školám možnosť priblížiť učivo skúsenostiam detí a dávať im zmysluplnú, pozitívnu a podpornú spätnú väzbu – tá dokáže motivovať rovnako dobre, ak nie lepšie, ako známka. Ak sa tieto metódy zavedú správne, deti môžu objaviť hlbšiu, vnútornú motiváciu učiť sa a rásť.

Školy pritom nemajú povinnosť prestať známkovať – môžu kombinovať známky so slovným hodnotením alebo zostať len pri známkach.

Naozaj sa budú deti učiť v škole menej učiva? Bude sa učivo redukovať? Čo vypadne z jednotlivých predmetov?

Cieľom zmien nebolo učivo škrtať. Nové kurikulum sa zameriava na to, aby si deti osvojili komplexné spôsobilosti – učiteľ preto bude venovať viac priestoru rozvoju zručností žiakov a menej izolovanému memorovaniu faktov. Vzdelávanie sa bude viac zameriavať na to, ako nové vedomosti využiť v rôznych situáciách.

Napríklad kuchár nemusí poznať naspamäť všetky recepty, ale mal by vedieť pracovať s ingredienciami a technikami tak, aby vedel pripraviť rôzne jedlá. Podobne aj v škole sa zručnosti trénujú priebežne, nie až vtedy, keď žiak nazbiera všetky vedomosti.

Nový program tiež viac prepája jednotlivé predmety – napríklad dážď môžu deti skúmať naraz z pohľadu fyziky aj biológie. Vďaka tomu získajú nielen teóriu, ale aj praktické zručnosti pre bežný život.

Na rozvoj týchto zručností však škola potrebuje čas. Ak by sme všetok vyučovací čas minuli na šírku vedomostí, ktorým žiak často ani nerozumie, nezostal by priestor na hĺbku poznania, súvislosti a prácu s informáciami – veci, ktoré sú pre 21. storočie dôležitejšie ako napríklad podrobná znalosť tráviacej sústavy rýb.

Ako sa zabezpečí prestup, ak budú školy učiť podľa cyklov a každá škola pôjde svojím vlastným tempom?

Aj dnes existujú medzi školami rozdiely v tempe a spôsobe výučby. Školy s podobným charakterom idú spravidla podobným tempom, čo prestup uľahčuje. Príchod nového žiaka rieši každá škola vlastným adaptačným programom, na ktorom sa okrem riaditeľa a triedneho učiteľa podieľa aj školský podporný tím. V prípade potreby môžete s triednym učiteľom prebrať aj možnosť podporných opatrení: https://podporneopatrenia.minedu.sk/

Odporúčame vám novú školu navštíviť a zoznámiť sa s prostredím aj s triednym učiteľom. Zistite si, aké má škola hodnoty a prístup k vzdelávaniu, aby ste si overili, či zodpovedajú potrebám vášho dieťaťa.

Vedeli ste, že...

- nový vzdelávací program sa zavádza postupne od prvého ročníka, aby mali školy dosť času na prípravu?
- žiaci sa učia prepájať poznatky z rôznych predmetov, nielen učiť sa oddelené fakty?

Prečo patrí do školy aj výchova detí?

Škola zohráva kľúčovú úlohu v celkovom rozvoji dieťaťa – neposkytuje len vedomosti, ale formuje aj schopnosti a hodnoty potrebné pre život v spoločnosti.

Jedným z cieľov výchovy v škole je pripraviť deti na to, aby sa vedeli stať zodpovednými občanmi, aby rozumeli hodnotám, rešpektovali druhých a vedeli spolupracovať s ľuďmi, ktorí sa od nich líšia.

Výchova v škole má posilňovať vnútorný kompas dieťaťa. Škola pritom rešpektuje výchovnú úlohu rodičov a hodnotové prostredie rodiny a nevnucuje deťom konkrétne názory či presvedčenie. Cieľom je vychovať zrelého človeka, ktorý si vie vytvárať vlastný názor a premýšľať o svojich hodnotách a konaní. Vďaka tomu, že škola do svojho programu zahŕňa aj výchovu, deti rastú nielen ako vzdelaní, ale aj ako morálne a sociálne zrelí ľudia.

Bude sa môcť dieťa so špeciálnymi potrebami vzdelávať na škole, ktorá učí podľa nového vzdelávacieho programu?

Áno. Kurikulum základného vzdelávania je pripravené tak, aby vytvorilo dobré podmienky pre všetkých žiakov. Pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sú pripravené rôzne opatrenia – napríklad úprava obsahu a cieľov vzdelávania, ale aj metód, foriem výučby a hodnotenia podľa ich potrieb a možností.

Povedie kurikulárna reforma k rušeniu malotriedok a malých dedinských škôl?

Nie, rušenie neplnoorganizovaných škôl nie je zámerom reformy. Ministerstvo školstva pripravilo metodický materiál, ktorý popisuje, ako v takýchto školách postupovať a čo je potrebné zabezpečiť.

Budú sa žiaci hodnotiť len na konci cyklov? Alebo aj na konci polroka a ročníka?

Hodnotenie žiakov sa riadi zákonom č. 245/2008 Z. z. V praxi to znamená, že hodnotenie prebieha priebežne počas celého školského roka a na konci polroka aj ročníka dostane dieťa súhrnné hodnotenie – rovnako ako doteraz.

Ako sa budú robiť prijímacie skúšky na stredné školy, keď každá škola bude učiť po svojom?

Aj dnes školy učia podľa vlastných cieľov a zámerov a prijímanie na strednú školu tým nie je ovplyvnené. Stredné školy si nastavujú kritériá podľa vlastného zamerania. Je pravdepodobné, že vďaka zmenám v základnom vzdelávaní budú žiaci lepšie zvládať komplexné úlohy. Keďže zmeny sa pripravujú aj na stredných školách, je pravdepodobné, že kým dnešní žiaci z prvého cyklu dôjdu do deviateho ročníka, zmení sa aj zameranie prijímacích skúšok.

Vedeli ste, že...

- spätná väzba od škôl pomohla urobiť nový vzdelávací program pre učiteľov zrozumiteľnejším?

KOMENTÁR

Romany Kanovskej,

generálnej riaditeľky Národného inštitútu vzdelávania a mládeže

Každé dieťa má miesto v modernej škole. Pretože každý z nás má svoje miesto vo svete

Niektoré deti milujú lyžovanie, iné tancujú, spievajú, maľujú, vymýšľajú si príbehy alebo trávia hodiny skladaním puzzle. Líšia sa tempom učenia, spôsobom komunikácie, domácim prostredím, materinským jazykom či zdravotným stavom. Niektoré potrebujú len drobnú úpravu vo vyučovaní, iné zas pravidelnú a systematickú podporu. Sú odlišné, jedinečné, samy sebou – a presne také aj majú byť. Rôznosť je súčasťou našich životov a dnešná škola to vie.

„Moderná škola už nie je miestom, kde všetci robia to isté rovnakým spôsobom v rovnakom čase.“

Učitelia dnes vedia, že každé dieťa sa učí inak, iným tempom, má iné záujmy, silné aj slabšie stránky – a že práve táto rozmanitosť výučbu obohacuje, nie je niečím, čo treba „napraviť“. To neznamená, že by malo mať každé dieťa vlastný učebný plán. Znamená to, že učiteľ hľadá cesty, ako rovnaké vzdelávacie ciele dosiahnuť rôznymi spôsobmi, s rešpektom k osobnosti každého žiaka.

Niekedy majú rodičia obavu, že individuálny prístup či inkluzívne vzdelávanie sa týka najmä detí s poruchami učenia alebo sociálnym znevýhodnením. Moderná škola je však otvorená všetkým. Každé dieťa v sebe nosí niečo jedinečné – aj to, ktoré číta knihy pod lavicou, aj to, ktoré potrebuje častejšie sa hýbať, aj to, ktoré sa hanbí odpovedať pred triedou. Aj preto sa dnes vzdelávanie mení – aby si v ňom vedelo nájsť svoje miesto každé dieťa, a aby bolo vyučovanie zážitkom aj pre učiteľa.

Spolu v triede, spolu v živote

V triede sedia vedľa seba deti, ktoré rozprávajú veľa, aj tie tichšie. Niektoré sú výborné v športe, iné v kreslení, ďalšie v logike či empatii. Ale všetky sa učia spolu.

Presne tak, ako my dospelí v práci – spolupracujeme s kolegami rôzneho temperamentu, schopností, často aj z rôznych krajín či kultúr. Aj naše deti sa dnes bežne stretávajú s inými ľuďmi – v škole, na krúžkoch alebo počas rodinnej dovolenky.

Učiť sa rešpektovať rozdiely, spolupracovať, rozprávať sa a vnímať iný pohľad – to sú zručnosti, ktoré potrebujeme všetci. A deti ich najlepšie trénujú práve v prostredí, ktoré je prirodzene rozmanité.

Čo dnes deti skutočne potrebujú?

Ak chceme, aby naše deti v dospelosti dôstojne žili – osobne, občiansky aj pracovne – potrebujú viac než len vedomosti z učebníc. Budú potrebovať:

- **komunikovať s rôznymi ľuďmi,**
- **vedieť riešiť problémy,**
- **cítiť a prejavovať empatiu,**
- **byť tvoriví, otvorení, flexibilní,**
- **zvládať zmenu a nečakané situácie.**

Dôvera namiesto obáv

Rodičia prirodzene chcú, aby bolo o ich dieťa v škole dobre postarané. Ak škola učí „inak“, neznamená to nižšiu kvalitu. Ide o podporu každého dieťaťa, ktoré potrebuje cítiť, že je prijímané také, aké je, že mu niekto rozumie a že môže rásť vlastným tempom.

To najdôležitejšie, čo ako rodič svojmu dieťaťu môžete dať, je dôvera – vo svoje dieťa aj v učiteľa ako odborníka – a chuť spolupracovať.

Moderná škola nie je pre rovnaké deti. Je pre reálne deti, také, aké sú. Aj preto sa vzdelávanie mení – nie preto, aby bolo zložitejšie, ale aby bolo ľudskejšie, zrozumiteľnejšie a spravodlivejšie pre každého.

PRAVDA ALEBO MÝTUS?

MÝTUS

Kurikulárnu reformu pripravili narýchlo úradníci bez ľudí zo škôl.

PRAVDA

Kurikulárna reforma sa pripravuje už od roku 2021. Na jej tvorbe sa od začiatku podieľajú učitelia, riaditelia škôl, akademici aj ďalší odborníci z celého Slovenska. Je výsledkom niekoľkoročnej spolupráce ľudí z praxe, nie rozhodnutia „od stola“.

MÝTUS

Reforma kurikula chce zrušiť ročníky na základných školách. Žiaci viacerých ročníkov budú spoločne navštevovať triedy v rámci troch cyklov vzdelávania.

PRAVDA

Deti budú chodiť do ročníkov úplne rovnako ako doteraz.

Vnútorné usporiadanie školy sa nemení. Niekedy sa objavuje mýtus, že rozdelenie učiva do viacročných cyklov znamená, že deti rôzneho veku budú sedieť v jednej triede. Nie je to pravda – takmer vo všetkých školách budú deti v ročníkoch podľa veku presne tak, ako je to dnes.

Zmení sa len jedna vec: štát nebude školám presne určovať, čo má dieťa vedieť na konci každého ročníka, ale na konci dlhšieho úseku – tzv. cyklu vzdelávania. Ciele a učivo budú rozdelené do troch cyklov: prvý pre 1.–3. ročník, druhý pre 4.–5. ročník a tretí pre 6.–9. ročník.

Táto zmena pomôže aj v situáciách, ako bola napríklad pandémia covidu. Ak by školy znova čelili podobným výzvam, mohli by preniesť učivo do ďalšieho ročníka bez toho, aby porušili vzdelávací program. Zároveň to zníži tlak na to, aby všetci žiaci stihli zvládnuť učivo presne v jednom ročníku – to by malo znížiť počet žiakov, ktorí opakujú ročník, a pomôcť viac deťom dokončiť školu. Rozdelenie základného vzdelávania na tri cykly funguje aj v iných krajinách Európy – napríklad v Portugalsku, Estónsku, Francúzsku, Slovinsku, Švédsku či Švajčiarsku.

Už dnes máme na Slovensku školy, ktoré vyučujú deti vo vekovo zmiešaných skupinách. Obľúbená je napríklad montessori pedagogika, kde sa spolu učia žiaci troch po sebe nasledujúcich ročníkov. Toto školský zákon dovoľuje a bude to možné aj naďalej, ak sa tak škola rozhodne.

MÝTUS

Reforma povedie k zrušeniu dôležitých predmetov na základných školách.

PRAVDA

Žiadny predmet sa neruší. V nových štátnych vzdelávacích programoch sa objavujú rovnaké predmety, aké poznáme z našich školských čias.

Dnes sa na prvom stupni vyučuje predmet prírodoveda, ktorý sa na druhom stupni delí na fyziku, chémiu a biológiu. Po novom sa len premenuje predmet na prvom stupni na človek a príroda. Na druhom stupni sa škola môže rozhodnúť, či bude tak, ako doteraz vyučovať tri samostatné predmety (fyziku, chémiu a biológiu), alebo aj naďalej bude vyučovať spojený predmet človek a príroda, v ktorom sa tie tri predmety budú vyučovať prepojene. Rovnaká situácia je aj s vlastivedou, ktorá sa na prvom stupni premenuje na predmet človek a spoločnosť a na druhom stupni na nadväzujúce predmety: dejepis, geografiu a občiansku náuku.

MÝTUS

Kvôli kurikulárnej reforme hrozí, že učitelia niektorých predmetov prídu o zamestnanie, keďže sa bude vyučovať v rámci širších vzdelávacích oblastí.

PRAVDA

Vyučovanie v školách ostáva rozdelené na predmety.

Cieľom je, aby každý predmet učil kvalifikovaný a odborne zdatný učiteľ. Škola sa sama rozhodne, či zvolí integrovaný predmet (a dohodne spoluprácu učiteľov naň) alebo samostatné predmety. Vo vzdelávacích oblastiach sú rovnomerne zastúpené všetky disciplíny, takže aj pri integrovanom predmete musí škola zabezpečiť, že každú časť odučí odborník na ňu. V 1. a 2. cykle učí integrovaný predmet príroda alebo spoločnosť učiteľ kvalifikovaný na primárne vzdelávanie, prípadne učiteľ pre danú vzdelávaciu oblasť.

MÝTUS

Opäť sa len prepíšu štátne a následne školské vzdelávacie programy, ale v praxi sa nič nezmení.

PRAVDA

Zmeny už základné školy a učitelia v praxi zavádzajú s konkrétnou metodickou podporou, ktorá im poskytuje jasné usmernenia, príklady dobrej praxe, vzdelávanie a praktické nástroje na uplatnenie nových požiadaviek vo vyučovaní.

Takýto systém podpory prispieva k jednotnejšiemu porozumeniu zmien, zvyšuje istotu učiteľov pri ich zavádzaní do každodennej praxe.

Súčasťou podpory zavádzania kurikula sú aj sprievodné materiály: metodické príručky pre jednotlivé oblasti a predmety, spôsoby hodnotenia žiakov, sprievodca pre budovanie dobrej atmosféry v škole a poznámky pre prácu s deťmi s rôznymi potrebami.

Okrem toho funguje podpora na úrovni regiónov – pracoviská NIVaM pomáhajú školám s prípravou školských vzdelávacích programov, ktoré môžu zohľadniť aj ich regionálne špecifiká a potreby miestnej komunity detí. Ďalšiu, ešte bližšiu pomoc aktuálne poskytujú učiteľom mentori priamo v školách, cez Regionálne centrá podpory učiteľov. Kľúčovým prvkom budú v novom školskom roku regionálne EduHuby, ktoré budú školám poskytovať odbornú podporu priamo v ich prirodzenom prostredí. Ich úlohou bude sprevádzať školy pri zavádzaní zmien, reagovať na ich konkrétne potreby a zároveň prepájať školy navzájom. Vznikne tak sieť podpory, ktorá posilní spoluprácu a prispeje k dlhodobému rozvoju školského systému.

MÝTUS

Reforma bude predstavovať ďalšiu administratívnu záťaž pre učiteľov, keďže budú musieť sami prerábať školské vzdelávacie programy a učebné plány podľa nového štátneho vzdelávacieho programu.

PRAVDA

Zmeny prichádzajú postupne a učitelia na to nie sú sami. Pomáhajú im tímy expertov na krajskej úrovni a pedagogickí mentori priamo v okresoch.

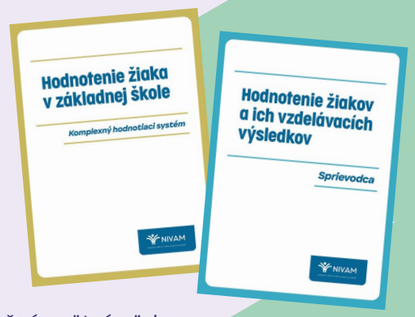
Učitelia a riaditelia sú pre úspech reformy najdôležitejší a práve preto do ich podpory smeruje najviac zdrojov – personálnych aj finančných. Ich intenzívna práca s novým programom prebieha práve teraz – od prvých škôl v roku 2023 až po plné zavedenie vo všetkých školách od septembra 2026.

Podpora funguje na troch úrovniach:

- **Kvalitné materiály** – učitelia majú na portáli Učíme metodické materiály k jednotlivým vzdelávacím oblastiam a predmetom, vrátane príkladov hodín a spôsobov hodnotenia. Nájdu tu aj inšpiratívne príklady, ukážkové vzdelávacie programy, online kurzy a webináre.
- **Krajské tímy expertov** – na každom krajskom pracovisku NIVaM fungujú tímy, ktoré školia učiteľov a poskytujú odborné poradenstvo pri zavádzaní zmien.
- **Nová forma personalizovanej podpory škôl EduHuby** – pôsobia v nich skúsení učitelia, riaditelia, odborníci a akademici z regiónu, ktorí školám poskytujú mentoring a vzdelávanie na mieru.
- **Digitálna aplikácia na tvorbu učebných osnov** – učitelia nebudú musieť prepisovať dlhé texty zo štátnych do školských vzdelávacích programov, ako to bolo pri minulých reformách. Už niekoľko tisíc učebných osnov si školy vypracovali v digitálnej aplikácii, kde majú možnosť si osnovy „vyklikať" z digitálnej verzie štátneho vzdelávacieho programu alebo rovno prevziať šablónu učebných osnov z ukážkových školských vzdelávacích programov a len si ju mierne upraviť podľa svojich potrieb.

MÝTUS

V rámci reformy sa plánuje zrušiť známkovanie na základných školách.

PRAVDA

Školy budú môcť, rovnako ako doteraz, používať slovné hodnotenie, známky alebo ich kombináciu.

Cieľom je, aby žiaci dostávali od učiteľov rôznorodú a užitočnú spätnú väzbu – známkovanie je jednou z jej foriem, nie jedinou. O tom, ako sa budú predmety v škole hodnotiť, rozhodne škola sama, v súlade s platnými zákonmi.

Podporu zabezpečíme prostredníctvom vzdelávania, odborných podujatí, ako aj mentoringu. Školy majú k dispozícii sprievodné a metodické materiály k hodnoteniu.

MÝTUS

Reforma povedie k zhoršeniu vzdelávacích výsledkov žiakov, najmä žiakov talentovaných a nadaných.

PRAVDA

Naopak – jedným z cieľov reformy je zlepšiť výsledky žiakov v medzinárodných meraniach.

V minulosti spôsobila reforma prepad výsledkov, pretože chýbali jasné ciele, hotové štandardy, učebnice aj metodická pomoc pre učiteľov. Je možné, že krátko po zavedení zmien výsledky mierne klesnú, ale v horizonte pár rokov očakávame ich zlepšenie. Vychádzame zo skúseností krajín, ktoré sú nám blízke kultúrne aj historicky – Slovinska, Estónska, Poľska či Fínska – kde podobná zmena k zlepšeniu viedla. Na rozdiel od minulosti teraz oveľa viac komunikujeme s učiteľskou verejnosťou, zapájame odborníkov z praxe po celom Slovensku, pripravujeme metodickú podporu a rokujeme o nových učebniciach tak, aby boli v školách včas.

Súčasne chceme, aby vzdelávací program vyhovoval všetkým deťom s rôznymi potrebami – aj nadaným. Popri kurikulárnej zmene vznikol aj systém podporných opatrení, ktorý je dostupný pre všetky deti, ktoré ho potrebujú, nielen pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

MÝTUS

Na každej škole sa bude učiť niečo iné.

PRAVDA

Štátny vzdelávací program je záväzný pre každú školu.

Školy si, rovnako ako dnes, vytvárajú vlastné školské vzdelávacie programy, ktoré musia byť v súlade so štátnym programom, ale môžu mať aj svoje regionálne špecifiká. Jediný rozdiel je, že štátny program teraz určuje ciele pre dlhšie úseky (cykly), nie pre jednotlivé ročníky. V treťom, piatom a deviatom ročníku sa však ciele musia naplniť u všetkých rovnako. Všetky školy tak učia rovnaké učivo, len spôsobom, ktorý najviac vyhovuje ich žiakom.

MÝTUS

Žiaci sa prestanú učiť čokoľvek naspamäť.

PRAVDA

Deti sa budú učiť aj naspamäť, ale so zmyslom. Väčší dôraz bude na analytické myslenie.

Zapamätanie je dôležité, ale nemôže byť jediným cieľom učenia pri každej téme. Keď hovoríme o menšom dôraze na memorovanie, myslíme tým hlavne presun od bifľovania k mysleniu, hodnoteniu a tvorivosti, ktoré deti potrebujú v skutočnom živote. Dieťa by malo čo najskôr vidieť, na čo mu to, čo sa učí, bude v živote užitočné.

Jednou zo zmien je aj podpora takých spôsobov výučby, ktoré deti naučia, ako sa efektívne učiť.

Výskumy ukazujú, že slovenskí 15-roční žiaci sa väčšinou nevedia efektívne učiť – opakujú si informácie mechanicky, a hoci sa niečo naučia na písomku, veľmi rýchlo učivo zabudnú. Väčšina z nás to pozná aj z vlastnej skúsenosti.

MÝTUS

Zmeny nie sú postavené na dátach.

PRAVDA

Nový štátny vzdelávací program vychádza z medzinárodných i domácich výskumov.

Zmeny navrhovali odborníci a ľudia z praxe na základe dlhoročných analýz vzdelávacieho systému – realizovali ich Inštitút vzdelávacej politiky, priamo riadené organizácie ministerstva školstva, Štátna školská inšpekcia, iniciatíva To dá rozum (MESA10), vysoké školy a ďalšie organizácie. Vychádza tiež z odporúčaní Európskej komisie, OECD, Svetovej banky a z dokumentu Učiace sa Slovensko.

MÝTUS

Učitelia nie sú o zmenách informovaní.

PRAVDA

O zmenách pravidelne informujeme cez médiá, funguje aj samostatná webstránka a vzdelávanie pre učiteľov beží naplno.

O pripravovaných zmenách sme opakovane informovali v médiách. V júli 2021 sa zišli prvé predmetové komisie, ktoré vznikli na základe otvorenej výzvy pre učiteľov a ďalších odborníkov, aby sa zapojili do tvorby nových vzdelávacích programov.

Odvtedy sa toho udialo oveľa viac: vznikla samostatná webstránka vzdelavanie21.sk s odpoveďami na otázky aj názormi odborníkov, viac ako 15 000 učiteľov už absolvovalo vzdelávanie k reforme. Každý školský rok od schválenia nového štátneho vzdelávacieho programu organizoval NIVaM konferenciu o kurikulárnych zmenách, kde boli pozývaní riaditelia či učitelia škôl v implementácii kurikulárnej reformy. V roku 2026 sa uskutočnil tretí ročník úspešného podujatia EDUKAfest, ktorý ukazuje kurikulárne zmeny priamo v praxi. Podujatia sa počas jedného dňa na 30 základných školách zúčastnilo viac ako 2000 účastníkov a účastníčok.

Dnes podľa nového kurikula učí už takmer polovica základných škôl na Slovensku (944 škôl). Práve preto organizujeme aj Kurikulárnu tour – osobné stretnutia s rodičmi a verejnosťou po celom Slovensku, aby informácie nekolovali len po sociálnych sieťach a aby ste sa nás mohli opýtať vaše otázky aj naživo.

Tieto zmeny sú súčasťou reforiem z Plánu obnovy a odolnosti – dokumentu, ktorý schválila vláda SR a ktorý je verejne dostupný.

Vedeli ste, že...

- reforma nepridáva viac učiva? Mení najmä spôsob, ako sa deti učia.
- cieľom nie je menej vedomostí, ale viac porozumenia?

Kurikulárna reforma

MÝTUS

Školstvo bolo pred rokom 1989 lepšie ako dnešné.

PRAVDA

Svet sa mení a spolu s ním aj zručnosti, ktoré deti potrebujú.
Aj preto sa mení školstvo, väčší dôraz kladie na kritické myslenie, riešenie problémov, spoluprácu či prácu s informáciami.

MÝTUS

Deti sa v škole už len hrajú, namiesto toho, aby sa učili.

PRAVDA

Aj to, čo dieťa vníma ako hru, môže byť veľmi účinný spôsob učenia.
Projekty, experimenty a diskusie rozvíjajú kritické myslenie, tvorivosť aj schopnosť riešiť problémy – zručnosti, ktoré deti budú potrebovať v živote aj v práci.
Nejde teda o hru namiesto učenia, ale o kvalitnejšie učenie.

MÝTUS

Talentované deti budú v triede brzdené na úkor detí, ktoré potrebujú viac pomoci učiteľa.

PRAVDA

Cieľom kurikulárnej reformy je, aby sa každé dieťa mohlo rozvíjať podľa svojich potrieb a možností.
Učitelia pracujú s rôznymi úrovňami náročnosti úloh, takže priestor na napredovanie dostávajú talentovaní aj tí, ktorí potrebujú viac podpory.

Vedeli ste, že...

- vo vyučovaní pribúda viac projektov, diskusií a riešenia reálnych problémov?

NIE STE NA TO SAMI:
AKO FUNGUJE ŠKOLSKÝ PODPORNÝ TÍM A AKO VÁM MÔŽE POMÔCŤ

Vzdelávanie detí je dnes oveľa viac než len memorovanie faktov. Deti potrebujú v škole aj doma priestor na premýšľanie, komunikáciu, budovanie dobrých vzťahov, spoluprácu a rozvoj svojho jedinečného potenciálu. Aby sa to podarilo každému dieťaťu, ministerstvo školstva pripravilo viacero zmien: ciele a obsah vzdelávania, ktoré reflektujú súčasný svet, moderné metódy výučby, flexibilitu pri nastavovaní školských osnov, komplexný systém podporných opatrení a aj školské podporné tímy.

Učitelia vedia, že vzdelávanie je aj o vzťahoch, pochopení a individuálnom prístupe. Niekedy dieťa potrebuje pomocnú ruku viac, inokedy menej. V každej škole dnes nájdeme deti, ktoré prekonávajú rôzne prekážky – od ťažkostí s učením cez jazykovú bariéru až po emocionálne či zdravotné výzvy, ale aj deti s nadaním a rôznymi talentami.

Čo je školský podporný tím?

Skupina odborníkov priamo v škole, ktorí pomáhajú deťom, rodičom aj učiteľom vytvoriť podmienky, v ktorých sa každé dieťa môže učiť a rozvíjať podľa svojich potrieb.

Tím tvoria rôzni odborníci podľa potrieb konkrétnej školy – môže ísť o školského špeciálneho pedagóga, pedagogického asistenta, školského psychológa, sociálneho pedagóga, školského logopéda a ďalších.

Ich úlohou nie je deti „vyťahovať z triedy", ale pomáhať vytvárať také prostredie v kolektíve, v ktorom sa deti cítia bezpečne, sú prijaté a môžu napredovať vlastným tempom.

S čím môže podporný tím pomôcť?

- ak má vaše dieťa ťažkosti s učením (napríklad dyslexiu),
- ak má zdravotné znevýhodnenie (napríklad poruchy reči, autizmus),
- ak je nadané a potrebuje väčšie výzvy,
- ak neovláda dobre vyučovací jazyk,
- alebo ak prežíva náročnú situáciu doma či v triede.

Školský podporný tím spolu s triednym učiteľom a rodičmi môže nastaviť konkrétne podporné opatrenia, ktoré vášmu dieťaťu pomôžu cítiť sa v škole lepšie a učiť sa efektívnejšie.

Ako môžu rodičia spolupracovať so školou?

Rodič je v živote dieťaťa nenahraditeľný. Učitelia a školský podporný tím sú v školskom prostredí jeho prirodzenými partnermi pre spoločný dialóg. Ako rodič sa doňho môžete zapojiť napríklad takto:

- ozvite sa, ak máte pocit, že dieťa potrebuje pri učení viac podpory (napríklad opakovane nestíha alebo má problém porozumieť učivu),
- upozornite na zmenu v správaní dieťaťa (má problém zapadnúť medzi rovesníkov, je smutné alebo výbušné),
- využite kontakt s triednym učiteľom, výchovným poradcom či školským psychológom na konzultácie,
- zúčastnite sa stretnutí, kde sa nastavujú podporné opatrenia pre vaše dieťa – váš názor je dôležitý,
- spolupracujte pri sledovaní pokroku dieťaťa a zdieľajte, čo funguje doma.

Škola a rodič by mali stáť spoločne za dieťaťom. Cieľom nás všetkých je, aby sa všetky deti cítili v škole dobre a bezpečne, mohli napredovať a boli dobre pripravené na život a prácu v 21. storočí.

Možno máte obavy, ako bude vaše dieťa v škole vnímané, či si nájde kamarátov, či sa mu bude dariť. Školský podporný tím je tu na to, aby citlivo vnímal potreby detí a spolu s vami im pomáhal hľadať tú najlepšiu cestu ku vzdelaniu. Ak máte otázky, potrebu poradiť sa alebo len pochybnosti, neváhajte kontaktovať vašu školu a triedneho učiteľa. Možno práve takýto rozhovor môže byť začiatkom pozitívnej zmeny.

KAŽDÉ DIEŤA SI ZASLÚŽI ŠANCU:

ČO SÚ PODPORNÉ OPATRENIA A AKO MÔŽU POMÔCŤ AJ VÁŠMU DIEŤAŤU

Každé dieťa je iné, škola je tu pre všetky

V školských laviciach sedia deti, ktoré sa líšia tempom učenia, spôsobom komunikácie, materinským jazykom, zdravotným stavom aj domácim zázemím. Niektoré potrebujú len mierne prispôsobenie, iné konkrétnu a pravidelnú podporu, aby sa mohli učiť a cítiť sa v škole bezpečne.

Dobrou správou je, že na Slovensku dnes existuje systém podporných opatrení, vďaka ktorému môžu školy aktívne a odborne pomáhať deťom, ktoré čelia menším aj väčším prekážkam vo vzdelávaní. Do systému ho zaviedol zákon, ktorý platí od školského roka 2023/2024.

Čo sú podporné opatrenia vo výchove a vzdelávaní?

Rôzne formy podpory pre deti, ktoré z nejakého dôvodu potrebujú vo vzdelávaní pomoc navyše. Môže ísť napríklad o úpravu výučby aj pre nadané deti, kompenzačné pomôcky, doučovanie, jazykovú podporu, pomoc asistenta, psychologickú starostlivosť, alebo podporu učiteľa pri práci so začleneným dieťaťom.

Podporné opatrenia sú určené pre všetky deti a škola ich môže poskytovať dlhodobo aj krátkodobo, podľa individuálnych potrieb. Môžu ich využiť deti, ktoré:

- majú zdravotné znevýhodnenie (napríklad poruchy učenia, zrakové postihnutie, autizmus),
- čelia sociálnemu alebo jazykovému znevýhodneniu,
- prichádzajú do školy, kde sa hovorí iným jazykom, než akým sa rozpráva doma,
- sú dlhšie obdobie choré a nemôžu sa naplno zapájať do vyučovania,
- prežívajú náročné obdobie (napríklad stratu v rodine alebo psychické ťažkosti),
- alebo sú intelektovo nadané a potrebujú individuálny prístup.

Ako to funguje v praxi?

Škola môže na základe rozhovoru s rodičmi, pozorovania dieťaťa alebo odporúčaní odborníkov začať uplatňovať niektoré z opatrení, ktoré bližšie určuje Katalóg podporných opatrení.

Opatrenia môžu byť krátkodobé – napríklad po návrate do školy po chorobe alebo zo zahraničia – alebo dlhodobé, podľa potrieb dieťaťa.

Príklady konkrétnych podporných opatrení:

- doučovanie vybraného predmetu po vyučovaní,
- prítomnosť asistenta učiteľa v triede,
- upravený čas na písomky,
- tiché miesto na učenie pre dieťa s poruchou pozornosti,
- jazyková podpora pre deti, ktoré nehovoria po slovensky,
- kompenzačná pomôcka pre dieťa so zdravotným znevýhodnením.

Ako postupovať, ak má moje dieťa špecifické potreby?

Oslovte triedneho učiteľa alebo člena školského podporného tímu. Prvým krokom je rozhovor s triednym učiteľom, ktorý má najlepší prehľad o tom, ako sa vášmu dieťaťu darí v škole. Väčšina škôl má dnes k dispozícii školského psychológa, špeciálneho pedagóga alebo výchovného poradcu, ktorí vám pomôžu nastaviť podporu priamo v škole.

Ak sa ukáže, že dieťa potrebuje špecializovanejšiu podporu, škola alebo rodič sa môžu obrátiť na centrum poradenstva a prevencie (CPP) alebo špecializované centrum poradenstva a prevencie (ŠCPP). Tie poskytnú odbornú starostlivosť aj odporúčania, na základe ktorých škola pripraví opatrenia šité na mieru potrebám dieťaťa. Vďaka tomu sa odborná pomoc využíva práve tam, kde je naozaj potrebná.

Spolupracujte s učiteľmi a školským podporným tímom a zaujímajte sa o to, čo vaše dieťa v škole zažíva. Ak si všimnete, že sa mu darí horšie, spolupracujte so školou, prípadne s poradenským zariadením – je to nevyhnutná podmienka toho, aby bola podpora naozaj účinná.

Prečo je to dôležité?

Podporné opatrenia nie sú len pre deti so znevýhodnením. Sú to nástroje na to, aby každé dieťa dostalo férovú šancu rásť, učiť sa a naplno využiť svoj potenciál. Ak sú nastavené správne, pomáhajú nielen deťom, ktoré podporu potrebujú, ale aj celej triede – rozvíjajú empatiu a učia nás vnímať rozmanitosť ako hodnotu.

Ak má vaše dieťa v škole problémy, nie je na to samo – a ani vy ako rodič. Podporné opatrenia, moderné formy vyučovania aj nový vzdelávací program sú tu aj preto, aby mali všetky deti dobrú a férovú štartovaciu čiaru. Pýtajte sa, zaujímajte sa a nebojte sa požiadať o podporu a pomoc – je to úplne v poriadku.

DIGIEDU:
DIGITALIZÁCIA, KTORÁ MENÍ ŠKOLY

Moderné vzdelávanie dnes nie je možné bez moderných technológií. Aj preto je popri kurikulárnej reforme jednou z najväčších zmien v školstve program **DigiEDU**, ktorého cieľom je vytvoriť podmienky, aby mali všetci žiaci a učitelia prístup ku kvalitnému digitálnemu vzdelávaniu, bez ohľadu na to, v ktorom regióne Slovenska sa ich škola nachádza.

DigiEDU nie je len o nových počítačoch. Ide o komplexnú modernizáciu škôl, od digitálneho vybavenia tried a špecializovaných učební, cez kvalitné internetové pripojenie a modernú sieťovú infraštruktúru (DigiNET), až po softvérové licencie a digitálne nástroje, ktoré učiteľom uľahčujú prípravu na vyučovanie a žiakom otvárajú nové možnosti učenia. Súčasťou programu je aj štandard digitálneho vybavenia školy, ktorý určuje, aké technologické zázemie by mali školy postupne dosiahnuť.

Digitalizácia zároveň podporuje ciele kurikulárnej reformy. Nové kurikulum kladie dôraz na kritické myslenie, riešenie problémov, tvorivosť či spoluprácu a práve moderné technológie dávajú učiteľom priestor tieto zručnosti rozvíjať prirodzenou a atraktívnou formou. Žiaci tak technológie nevyužívajú len na vyhľadávanie informácií, ale učia sa s nimi tvoriť, spolupracovať, analyzovať údaje či vytvárať vlastný digitálny obsah.

Dôležitou súčasťou programu je aj podpora inkluzívneho vzdelávania. Školy získavajú špeciálne digitálne vybavenie a softvér, ktoré pomáhajú žiakom so zdravotným znevýhodnením alebo tým, ktorí potrebujú individuálnu podporu pri učení. Cieľom je, aby moderné technológie pomáhali každému dieťaťu naplno rozvíjať jeho potenciál.

Program DigiEDU myslí aj na učiteľov. Popri dodávke techniky ponúka webináre, metodické materiály, vzdelávania a podporu pri využívaní digitálnych nástrojov vo vyučovaní. Moderné technológie totiž prinášajú skutočný prínos až vtedy, keď ich učitelia dokážu zmysluplne využiť pri práci so žiakmi.

DigiEDU a kurikulárna reforma tak idú ruka v ruke. Jedna prináša nové ciele vzdelávania a rozvoj zručností potrebných pre 21. storočie, druhá vytvára podmienky, aby ich školy dokázali napĺňať aj prostredníctvom moderných technológií. Spoločne tak pomáhajú budovať školy, ktoré lepšie pripravujú deti na život, ďalšie štúdium aj budúce povolanie.

Digi EDU

Vedeli ste, že...

- program DigiEDU je najväčšia investičná aktivita rezortu školstva financovaná z Plánu obnovy a odolnosti SR? Celkový rozpočet projektu dosahuje takmer 225 miliónov eur. Program zahŕňa licencie, inkluzívne digitálne vybavenie a budovanie bezpečnej digitálnej infraštruktúry.

OBJAVTE VIKI
MIESTO, KDE UČENIE BAVÍ

Viki je moderná vzdelávacia platforma ministerstva školstva, ktorá ponúka tisíce digitálnych vzdelávacích materiálov pre deti a žiakov. Pomáha prepájať školské vyučovanie s domácou prípravou a podporuje samostatné učenie, čítanie aj objavovanie nových tém.

Prevažná časť obsahu je voľne dostupná bez prihlásenia. Rozšírené vzdelávacie zdroje môžu žiaci využívať po prihlásení cez školské konto RIAM, ktoré im poskytne škola.

Na Viki nájdu deti

- **vzdelávacie materiály ku školským predmetom,**
- **elektronické knihy a pracovné listy,**
- **vzdelávacie videá,**
- **interaktívne úlohy a cvičenia,**
- **nástroje na precvičovanie matematiky, slovenského jazyka a literatúry,**
- **materiály na rozvoj finančnej gramotnosti,**
- **spracované témy z maturity ANJ.**

Po prihlásení cez školské konto RIAM získajú žiaci navyše prístup k:

- **digitálnej knižnici s viac ako 1 500 knižnými titulmi pre deti a mládež,**
- **rozsiahlej zbierke slovenských detských audiokníh,**
- **interaktívnym 3D modelom z biológie človeka, zvierat a prírody,**
- **ďalším licencovaným vzdelávacím materiálom určeným pre školy.**

Viki môžu deti využívať:

- **pri domácej príprave a opakovaní učiva,**
- **pri rozvíjaní čitateľských návykov,**
- **na počúvanie audiokníh doma alebo počas cestovania,**
- **počas víkendov, prázdnin a dovoleniek,**
- **pri samostatnom objavovaní tém, ktoré ich zaujímajú.**

Viki ponúka bezpečný a kvalitný vzdelávací obsah na jednom mieste. Je dostupná v škole aj doma a pomáha deťom využívať digitálne technológie zmysluplným spôsobom.

Viac informácií nájdete na platforme Viki alebo naskenovaním **QR kódu.**

KRITERIÁLNE TESTOVANIE

Kriteriálne testovanie prináša školám aj učiteľom konkrétnu a využiteľnú spätnú väzbu o tom, do akej miery žiaci dosahujú očakávané vzdelávacie štandardy, ktoré definuje nový štátny vzdelávací program pre základné školy. Zároveň prispieva k posunu od porovnávacieho hodnotenia k hodnoteniu zameranému na učenie a rozvoj každého žiaka. Informácie získané v testovaní umožnia učiteľom lepšie zacieliť vyučovanie, podporiť individuálne potreby žiakov a sledovať ich pokrok v čase.

Tento prístup k hodnoteniu je bežný aj v zahraničí. Kriteriálne alebo na štandardoch založené testovanie sa využíva napríklad v Estónsku, ktoré dlhodobo patrí medzi najúspešnejšie vzdelávacie systémy v Európe, či v Nemecku, kde je hodnotenie žiakov úzko prepojené so vzdelávacími štandardmi jednotlivých spolkových krajín. Podobné princípy uplatňujú aj ďalšie krajiny OECD, ktoré sa zameriavajú na podporu kvality učenia prostredníctvom jasne definovaných očakávaní a systematickej spätnej väzby.

VZOROVÉ ÚLOHY

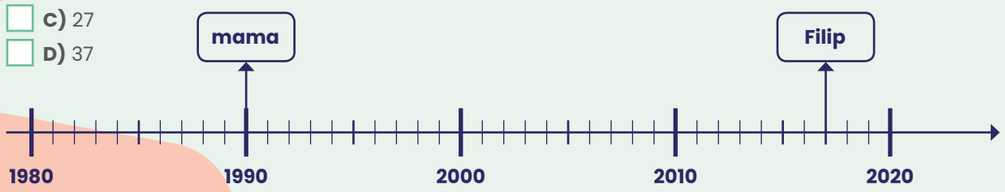
1. **Na hodinách je znázornený presný čas. Ktorý čas budú hodiny znázorňovať o 35 minút?**

- ☐ **A)** 5 hodín 55 minút
- ☐ **B)** 5 hodín 50 minút
- ☐ **C)** 5 hodín 35 minút
- ☐ **D)** 5 hodín 15 minút

2. **Na číselnej osi sú vyznačené roky, kedy sa narodila mama a jej syn Filip. Zisti podľa obrázka, koľko rokov mala mama, keď sa narodil Filip.**

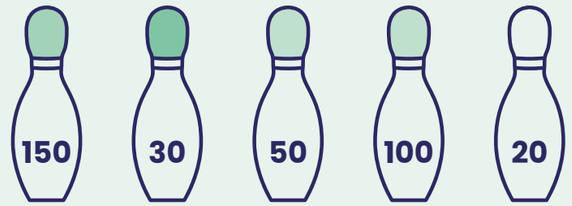
- ☐ **A)** 17
- ☐ **B)** 22
- ☐ **C)** 27
- ☐ **D)** 37

Kriteriálne testovanie žiakov 3. ročníka ZŠ

PODCAST

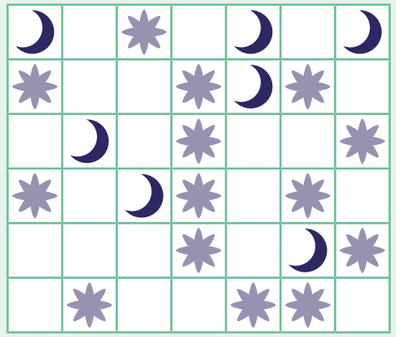
3. **Na obrázku sú znázornené kolky a ich bodová hodnota. Hráči sa snažia zhodiť guľou čo najviac kolkov. Hráč získava všetky body, ktoré sú na zhodených kolkoch.**

Usporiadaj kolky od najvyššej hodnoty po najnižšiu hodnotu. Zapíš hodnotu kolku, ktorá má v tomto usporiadaní štvrtú najvyššiu hodnotu.

Štvrtá najvyššia hodnota kolku je _____

4. **Koľkokrát viac je na obrázku hviezdičiek ako mesiačikov?**

Na obrázku je _____ -krát viac hviezdičiek ako mesiačikov.

5. **Na výstavu mačiek sa prišlo v sobotu pozrieť 350 návštevníkov. V nedeľu prišlo o 50 návštevníkov viac ako v sobotu. Koľko návštevníkov sa prišlo pozrieť na výstavu za dva dni spolu?**

- ☐ **A)** 400
- ☐ **B)** 650
- ☐ **C)** 700
- ☐ **D)** 750

(Správne odpovede na strane 32.)

Matematická gramotnosť
VZOROVÉ ÚLOHY

Čitateľská a jazyková gramotnosť
VZOROVÉ ÚLOHY

MINI KVÍZ

1. Koľko základných škôl už dnes učí podľa nového kurikula?

- [ ] **A)** 39
- [ ] **B)** 439
- [ ] **C)** 944

2. Čo sú vzdelávacie cykly?

- [ ] **A)** Nové školské predmety
- [ ] **B)** Dlhšie obdobia učenia, ktoré dávajú učiteľom väčšiu flexibilitu pri plánovaní výučby podľa potrieb detí
- [ ] **C)** Nový systém známkovania

3. Čo znamená kritické myslenie?

- [ ] **A)** Kritizovať všetko okolo seba
- [ ] **B)** Vedieť overovať informácie, premýšľať v súvislostiach a tvoriť si vlastnú mienku
- [ ] **C)** Naučiť sa čo najviac faktov naspamäť

4. Čo sa reformou nemení?

- [ ] **A)** Deti sa už nebudú učiť matematiku
- [ ] **B)** Školy si môžu učiť čokoľvek chcú
- [ ] **C)** Ciele vzdelávania zostávajú rovnaké. Mení sa najmä spôsob aj obsah učenia.

5. Kto kontroluje kvalitu škôl?

- [ ] **A)** Minister školstva
- [ ] **B)** Štátna školská inšpekcia
- [ ] **C)** Rodičia hlasovaním

(Správne odpovede na strane 35.)

Správne odpovede Vzorové úlohy: Úloha 1: B, Úloha 2: C, Úloha 3: 30, Úloha 4: 2, Úloha 5: D

AKTIVITY

Doplňovačka

Podľa opisu doplň slovo do políčok. Vyznačené prvé písmená v poradí zhora nadol tvoria tajničku.

1. **Chodí s tebou do tej istej triedy.**

2. **Píšeme ním do zošita.**

3. **Keď niečo nevieme, položíme ju.**

4. **Sedíme v nej v triede.**

5. **Vedie hodinu a učí nás nové veci.**

6. **Krátky oddych medzi hodinami.**

7. **Vedie celú školu.**

8. **Opak slova nie.**

9. **Školská pomôcka na písanie alebo rysovanie**

10. **Kniha s mapami, ktorú používame na zemepise.**

Osemsmerovka

Nájdi v osemsmerovke slová z uvedeného zoznamu. Slová sú ukryté vo všetkých 8 smeroch (vodorovne, zvisle, šikmo, aj odzadu). Z vylúštenej osemsmerovky sa dozvieš, čo je základom skutočného učenia.

Hľadaj slová:

- ŠKOLA
- TÍM
- MOZOG
- PRAVDA
- KNIHA
- UČITEĽ
- MATEMATIKA
- OTÁZKA
- SPOLUPRÁCA
- OBJAVOVANIE

Z nevyškrtnutých písmen (čítaj po riadkoch zľava doprava) vznikne odpoveď.

P	A	K	I	T	A	M	E	T	A	M
A	H	I	N	K	U	Č	I	T	E	Ľ
O	A	C	Á	R	P	U	L	O	P	S
P	R	A	V	D	A	K	Z	Á	T	O
R	O	A	L	O	K	Š	Z	U	M	E
O	B	J	A	V	O	V	A	N	I	E
M	O	Z	O	G	T	Í	M	N	I	E

Kurikulárna reforma

Spoj čiarou správne dvojice

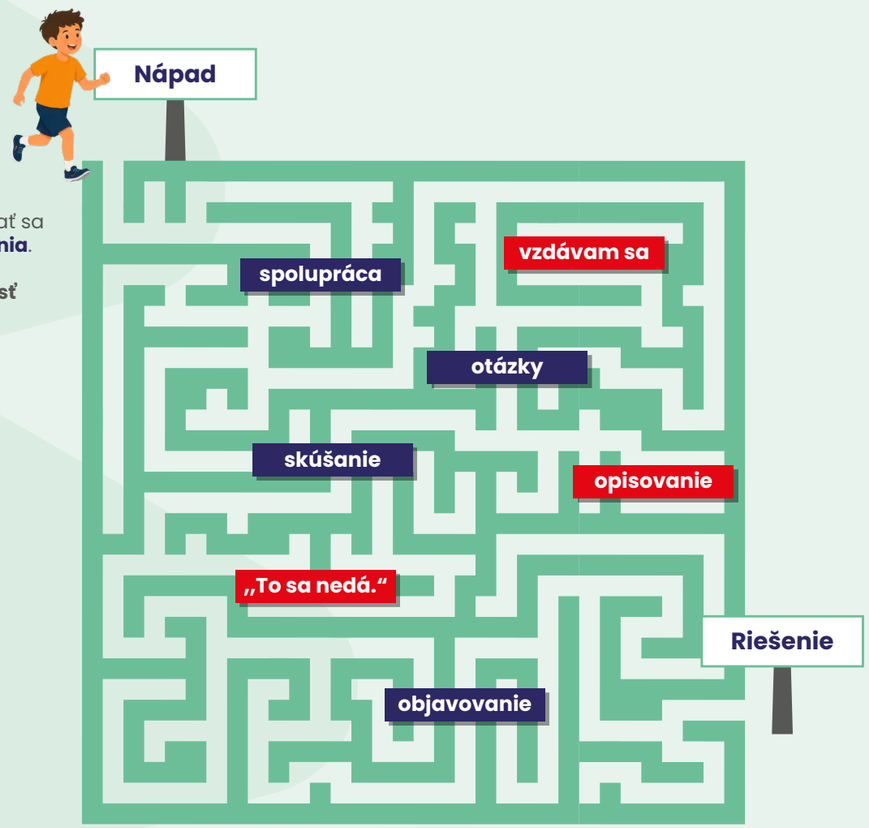
Kniha	Spolupráca
Puzzle	Čítanie
Tím	Premýšľanie
Mapa	Skúmanie
Nápad	Objavovanie
Lupa	Kritické myslenie
Diskusia	Tvorivosť

Nájdi cestu

Pomôž žiakovi dostať sa z **Nápadu** do **Riešenia**.

Po ceste môže prejsť len cez políčka:
- ✔ spolupráca
- ✔ otázky
- ✔ skúšanie
- ✔ objavovanie

Musí sa vyhnúť:
- ✘ vzdávam sa
- ✘ opisovanie
- ✘ „To sa nedá.“

Dokresli obrázok

Na obrázku je polovica školy. Dokresli druhú polovicu.

Nájdi 7 rozdielov

Správne odpovede Mini kvíz: 1C, 2B, 3B, 4C, 5B

NA PRVÝ POHĽAD:
ČO PRINÁŠA ŠKOLA PO NOVOM?

- Reforma sa nezavádza naraz – školy sa do nej zapájajú postupne a dobrovoľne už od roku 2023.
- Deti sa neučia menej, ale viac porozumieť tomu, čo sa učia.
- Viac priestoru dostávajú projekty, experimenty, diskusie a spolupráca.
- Škola viac rozvíja kritické myslenie, samostatnosť a schopnosť riešiť problémy.
- Cieľom je pripraviť deti na život v 21. storočí, nielen na písomky.

Kurikulárna reforma

Financované Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN OBNOVY

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VÝSKUMU, VÝVOJA A MLÁDEŽE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NIVAM
NÁRODNÝ INŠTITÚT VZDELÁVANIA A MLÁDEŽE

VZDELÁVANIE 21. STOROČIA

VYSKÚŠAJTE AKTIVITY

PRÍĎTE SA OPÝTAŤ ODBORNÍKOV

ODNESTE SI NIEČO ZAUJÍMAVÉ NA PAMIATKU

ZAPOJTE SA DO KVÍZU

vzdelavanie21.sk

